

1978, 23. května – Sdělení VONS č. 10 o trestním stíhání Michala Kobala a Ivana Maňáska pro trestný čin pobuřování za rozšiřování textu o některých jednáních orgánů KSČ, o trestním stíhání Michala Kobala pro trestný čin útoku na veřejného činitele za pomoc Věry Vránové při jejím napadení příslušníky Veřejné bezpečnosti a o stíhání Věry Vránové pro přečin proti veřejnému pořádku, v příloze text Věry Vránové obsahující podrobnosti k případu, dopis Přemysla Janýra Obvodní prokuratury pro Prahu 2 z 21. května 1978 obsahující oznámení o spáchání trestného činu příslušníky VB v případě Věry Vránové a zpráva Petra Uhla z 22. května 1978 o střežení jeho bytu příslušníky VB a kontrolování, vyslýchání a jiném šikanování jeho návštěv.¹

Od poloviny února 1978 je ve vazbě ve věznici MS Praha-Ruzyně Michal Kobal, nar. 7. 3. 1946, dělník Metrostavu, bytem Roztoky č. 156 u Jilemnice, okres Semily, a od 24. 2. 1978 je ve vazbě v téže věznici Ivan Maňásek, do ledna 1978 studující stavební fakulty ČVUT, bytem Cheb, Jánské nám. Oba jsou signatáři Charty 77.² Byli obviněni z trestného činu pobuřování podle § 100, odst. 1a tr. zákona (s trestní sazbou od 6 měsíců do 3 let odnětí svobody). Údajný trestný čin spočíval v rozšiřování textu, informujícím o některých jednáních stranických orgánů, o nichž nebyla veřejnost oficiálně zpravena; text obsahuje rovněž spekulativní úvahy o vnitřních poměrech ve stranických orgánech.³ „Tento text známe,” napsali Gustávu Husákovi dne 5. dubna 1978 mluvčí Charty 77, a „když nemůžeme posoudit jeho pravdivost, víme, že je psán střízlivě a neobsahuje žádné útoky proti společenskému a státnímu zřízení nebo veřejným činitelům.”⁴

Ani po třech měsících se nepodařilo skončit vyšetřování a vypracovat obžalobu. Zato dne 28. 4. 1978 zahájil vyšetřovatel městské prokuratury Zdeněk Pavlovský nové trestní stíhání proti Michalu Kobalovi, jehož obvinil ze spáchání trestného činu útoku na veřejného činitele podle § 155, odst. 1a, 2b tr. zákona (s trestní sazbou od 1 do 5 let odnětí svobody). Tohoto trestného činu se

měl dopustit tím, že 12. 1. 1978 při zákroku příslušníků VB proti Věře Vránové strhl jednoho z nich za plášť na zem a způsobil mu tím zranění, které mělo mít za následek dvanáctidenní pracovní neschopnost. Vyšetřovatel Pavlovský současně obvinil signatářku Charty 77 Věru Vránovou, nar. 24. 7. 1931, dopravní dispečerku, bytem Cimburkova 24, Praha 3, ze spáchání přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6, písm. a přečinového zákona (s trestní sazbou do 3 měsíců odnětí svobody nebo do 5000 Kčs peněžitého trestu), neboť prý neuposlechla výzvy příslušníka VB a domáhala se vstupu do bytu, kde bylo prováděno opatření. Věra Vránová je stíhána na svobodě.⁵

Toto obvinění je nesprávné, a to ze čtyř důvodů:

1. V inkriminovaném bytě nebylo prováděno žádné opatření. Jde o byt manželů Petra Uhla a Anny Šabatové v Anglické 8, Praha 2, jehož vstupní dveře střeží zvenku příslušníci VB, a to již od 27. 9. 1977.
2. Zákroky příslušníků VB proti návštěvníkům bytu (nevpouštění do bytu, předvádění na OO VB aj.) nemají žádné zákonné opodstatnění a příslušníci VB tímto svým jednáním zákony a ústavu porušují. Proto nelze takové počínání považovat za výkon pravomoci veřejného činitele.
3. K žádnému fyzickému konfliktu dne 12. 1. 1978 před bytem nedošlo, pouze Věře Vránové – nikoliv jiným návštěvníkům téhož večera – příslušníci VB ústně oznámili, že nemá chodit do bytu.
4. Věře Vránové neotevíral dveře Michal Kobal, který seděl v jednom z pokojů bytu, nýbrž Přemysl Janýr, který dne 16. 5. 1978 o tom podal svědeckou výpověď vyšetřovateli.

V příloze zveřejňujeme texty Věry Vránové, Přemysla Janýra a Petra Uhla, které uvádějí podrobnosti.

Trestní stíhání Michala Kobala pro trestný čin útoku na veřejného činitele se opírá o svědecké výpovědi nstržm. Kvasnici a Piskače a o důkazy o údajné pracovní neschopnosti jednoho z nich, která však nemohla být důsledkem zranění, které by bylo způsobeno v uvedené dobu na uvedeném místě. Takové obvinění se justičním a politickým orgánům jeví zřejmě přijatelnější, než původní obvinění z pobuřování. Po inscenaci trestního stíhání, opřeného

o svědecké výpovědi příslušníků VB týkající se události na plesu železničářů, je toto další případ snahy postihnout stoupence Charty 77 na základě vykonstruovaných obvinění.

Příloha:

Dne 5. 5. 1978 mě telefonicky vyzval vyšetřovatel prokuratury Zdeněk Pavlovský, abych se dnes dostavila na městskou prokuraturu pro území hl. města Prahy do Lazarské ul. č. 4. Vyhověla jsem jeho výzvě. Na začátku našeho rozhovoru mi předal usnesení, které vydal on sám s datem 28. dubna 1978, jímž trestně stíhá

jednak

Michala Kobala, nar. 7. 3. 1946 v Praze, zaměstnance Metrostavu, trvale bytem Roztoky č. 156, okres Jilemnice,⁶ přechodně Praha 10-Hostivař, areál Vltava, tč. ve vazbě ve věznici MS Ruzyně, jehož obviňuje ze spáchání trestného činu podle § 155/1a, 2b tr. zákona – útoku na veřejného činitele,

jednak

mne, přičemž mne obviňuje ze spáchání přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6, písm. a zákona č. 150/69 Sb. (přečinového zákona).

Vyšetřovatel zdůvodnil zahájení trestního stíhání tím, že na základě spisového materiálu z MO-VB Vinohrady Praha 2, v domě „roh Anglické a Škrétovy ulice“ z úředního záznamu, jakož i z výpovědi orgánů VB nstržm. Kvasnici a Piskače je důvodné podezření, že dne 12. 1. 1978 v Praze 2, v domě „roh Anglické a Škrétovy ulice“ při zákroku příslušníků VB v uniformě proti mně, která jsem se domáhala vstupu do bytu, kde bylo prováděno opatření, napadnul Michal Kopal příslušníka VB v uniformě, přičemž jej strhnul za plášť na zem a způsobil mu tak zranění, které si vyžádalo pracovní neschopnost v době od 12. 1. 1978 do 23. 1. 1978 včetně, zatímco já, ač vyzvána „jménem zákona“, abych upustila od vstupu do bytu, jsem narušovala veřejný pořádek tak, že jsem neuposlechla výzvy veřejného činitele, do orgána VB strkala a za pomoci obviněného Kobala, který orgána VB strhnul za kabát a otevřel druhou půlku dveří, do bytu vešla.

Při výslechu, před nímž jsem byla poučena o svých právech, jsem uvedla, že celé obvinění je nepravdivé. Je pravda, že jsem dne 12. 1. 1978 šla navštívit do bytu manžele Annu Šabatovou a Petra Uhla. Jejich byt je neustále střežen dvěma příslušníky VB, kteří návštěvníky legitimují; tato situace trvá už déle než půl roku. Dne 12. 1. po 20. hodině jsem přišla k bytu, zazvonila a příslušníci VB mi řekli, že nesmím dál. Nepamatuji si již, kdo mi otevřel dveře, ale celá situace byla naprosto bezkonfliktní: zatímco jeden příslušník VB podával druhému můj občanský průkaz, vstoupila jsem rychle do bytu a zavřela za sebou dveře. Nedošlo k sebemenšímu projevu násilí ani ze strany VB ani z mé strany, resp. ze strany toho, kdo stál v chodbě a vůbec nevyšel na práh. Pamatuji se, že v bytě nebyli manželé Petr Uhl a Anna Šabatová přítomni, přítomny byly kromě mne tři osoby. Později přišla Anna Šabatová a jedna nebo dvě další osoby, kterým už nebylo bráněno (ani slovně) ve vstupu. Pro vstup do bytu Uhlových-Šabatových platí v různých dobách různá omezení, která považuji za naprosto nezákonná. Jedno z nich je, že na návštěvě nesmějí být přítomny současně více než tři osoby. (Toto omezení bylo zhruba kolem vánoc zmírněno tak, že platí jen ve čtvrtky, zatímco v ostatní dny se toleruje větší počet osob.) Zmíněný den byl čtvrtek a po hladkém vypuštění dalších osob jsme žertovali, že jakmile byla v mé osobě překročena hranice čtyř, už na tom stejně nezáleží, kolik osob je na návštěvě. Při výslechu se ukázalo, že vyšetřovatel mi nechce věřit, že „opatření“ VB spočívá v neustálém hlídání dveří bytu; domníval se, že jsem chtěla vstoupit v době domovní prohlídky. Pokud jde o Michala Kobala, byl tehdy přítomen v bytě, ale nebyl to on, kdo mi otevíral dveře. Vzhledem k tomu, že přišel do bytu buď jako první nebo druhý nebo třetí návštěvník, nebylo mu ve vstupu nijak bráněno.

Celé obvinění proti Michalu Kobalovi je o to absurdnější, že po dobu jeho návštěvy v bytě seděl beze slova na gauči. V okamžiku, kdy po mém příchodu zazněl opět zvonek, vyšli jsme dva z pokoje, zatímco Kobal a další muž zůstali sedět.

Konflikty, během nichž příslušníci VB užívali násilí, aby fyzicky zabránili vstupu do bytu, se v několika případech staly, ale všechny

tyto případy se odehrály v roce 1977. Nikdo nebyl nikdy zraněn a ze strany návštěvníků bytu nikdo na příslušníky VB neútočil, pouze se vždy snažil dostat se do bytu. Komu se to povedlo, neměl potom žádné následky.

Zajímavé rovněž je, že trestní stíhání se zahajuje za [sic] čtyři měsíce po „události“, když jako poškozený vystupuje ve věci příslušník VB, který měl být zraněn.

Věc má číslo jednací II 2/Vp 73/78.

Věra Vránová

Obvodní prokuratura pro Prahu 2
Legerova 13, Praha 2 – Nové Město

Věc: oznámení trestných činů

Na základě skutečností, které jsem se dozvěděl dne 16. 5. t. r. při jednání s vyšetřovatelem prokuratury Zdeňkem Pavlovským ve věci mé svědecké výpovědi v trestním stíhání proti Michalu Kobalovi a Věře Vránové, z usnesení o tomto trestním stíhání a konečně na základě toho, co jsem sám viděl a čeho jsem byl svědkem, oznamuji, že

- Příslušníci VB z MO/VB Praha 2 nstržm. KVASNICA a PISKAČ
- a) dne 12. 1. 1978 se pokusili omezit svobodu pohybu Věry Vránové, nar. 24. 7. 1931, bytem Cimburkova 24, Praha 3 a narušit nedotknutelnost obydlí ing. Petra Uhla a Anny Šabatové v Anglické ul. 8, Praha 2 tím, že se pokusili fyzickým násilím bez oprávnění zabránit Věře Vránové ve vstupu do uvedeného bytu;
  - b) v úmyslu způsobit Věře Vránové a manželům Uhlovým újmu podle předchozího odstavce překročili svou pravomoc veřejných činitelů;
  - c) ve spisovém materiálu MO-VB Praha 2 v úředním záznamu a ve výpovědi před vyšetřovatelem prokuratury Zdeňkem Pavlovským lživě obvinili Michala Kobala, nar. 7. 3. 1946, bytem Roztoky č. 156, okres Jilemnice [sic], v současné době ve vazbě ve věznicí MS Ruzyně, z toho, že jednoho z nich napadl a způsobil mu tak zranění, čímž Michalu Kobalovi přivedili trestní stíhání;

d) za tím účelem, aby Věra Vránová nemohla svědecky prokázat nevinu Michala Kobala, uvedli v uvedených materiálech a výpovědi nepravdy, které způsobily vznesení obvinění proti Věře Vránové.

V Praze dne 21. května 1978

Přemysl Janýr
nar. 18. 12. 1949
Dlouhá tř. 29
Praha 1

Od 27. 9. 1977 sedí na židlích před dveřma našeho bytu ve čtvrtém poschodí domu č. 8 v Anglické ulici dva příslušníci VB (v noci jen jeden). Kontrolují občanské průkazy, vypisují si z nich údaje a v různých obdobích návštěvníky bytu a tím i manželku a mne různě omezují na osobní svobodě, aniž by nám předem oznámili, v čem budou omezení spočívat. Také sám fakt jejich přítomnosti nám nebyl nikdy zdůvodněn ani jimi ani Státní bezpečnostní ani justičními orgány tohoto státu (navíc mne sledují tři příslušníci operativy StB, kteří chodí těsně za mnou, resp. udržují v mé blízkosti vůz Tatra 603). Obdobná „opatření“ jsou t. č. před bytem Františka Kriegla a Ladislava Hejdánka, v r. 1977 jimi byli postiženi i další čs. občané. Omezování, jemuž jsme my a naši přátelé vystaveni, je zhruba toto:

- 1) po celou dobu této „ostrahy“ před dveřmi našeho bytu brání VB ve vstupu (a zazvonění) cizím státním příslušníkům vč. např. občanů NDR.
- 2) V určitém období byli mnozí návštěvníci voláni na výslech, kde mne StB pomlouvala.
- 3) Když to nepomohlo, byli návštěvníci odváděni přímo od dveří bytu na policii, a to buď dříve, než vstoupili do bytu, nebo po návštěvě.
- 4) V určitém období pouštěla VB do bytu jen tři návštěvníky, tj. jen tři mohli být v bytě současně přítomni; toto „opatření“ snad přetrvává dodnes vždy ve čtvrtek (ve čtvrtek se v našem bytě v druhé polovině r. 1977 pořádaly čaje).

- 5) Existoval seznam deseti osob, které k nám vůbec „nesměly“.
- 6) Později k nám dokonce „směli“ jen ti, kdo měli v občanském průkaze trvalé bydliště v Praze. Tak byl z bytu vykázán můj tchán Jaroslav Šabata (je z Brna), a to za situace, kdy v bytě byly jen dvě dospělé osoby – tchán a jeho dcera (moje žena).
- 7) V prosinci m. r. spáchal jeden příslušník VB trestný čin loupežného přepadení na čtrnáctiletém Lukáši Tominovi.
- 8) I fyzické konflikty byly časté, návštěvníci ani my jsme se nehodlali smířit a lidé vnikali do bytu, i když je příslušníci VB tahali za ruce nebo za oděv. Zraněn však nebyl nikdy nikdo. Kdo pronikl do bytu, neměl už nepříjemnosti; hůře bylo tomu, kdo se do bytu nedostal: byl odveden na policii.

O tom však existuje celá řada písemností, z nichž namátkou zaznamenávám:

- můj otevřený dopis generálnímu prokurátorovi z 28. 10. 1977 (dostal jsem negativní odpověď);⁷
- mé trestní oznámení hlavnímu vojenskému prokurátorovi ze 14. 12. 1977 ve věci uváděného loupežného přepadení (bez odpovědi!);
- kolektivní stížnost z ledna t. r. na události, které se před naším bytem staly 29. 12. 1977, zaslána mnoha čs. i zahraničním institucím (bez odpovědi);
- literární ztvárnění těchto událostí ve fejetonu Rudolfa Battěka [sic] Vnuknutí o vniknutí.

Jedinou odpověď, kdy byl odkaz na zákonná ustanovení, dostal Jiří Vaněk z Karlových Varů, jemuž dne 21. 12. 1977 sdělilo ministerstvo vnitra (IMČ – 917/St 77), že „příslušníci SNB v rámci své činnosti jsou podle § 20 a § 29 zákona č. 40/74 Sb. oprávněni vyzvat každého, aby prokázal svou totožnost, a přikázat každému, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na určená místa nebo se na nich nezdržoval“. Tak tomu bylo, píše MV, i ve Vašem případě dne 20. 11. 1977 a 28. 11. 1977. Úředník ministerstva vnitra nepsal, že je to možné tehdy, „jestliže to vyžaduje účinné zabezpečení veřejného pořádku nebo jiný zájem státu“, což zákonné ustanovení podle § 29 citovaného zákona vymezuje. Ale co když příslušník VB spatří zájem státu v tom, že nesmím vstupovat do svého vlastního

bytu, chodit do kina nebo kavárny či jezdit tramvají a vlakem, co když mi takto přikáže, abych „někam nevstupoval“ nebo se „někde nezdržoval“? Bude to stále v souladu se zákonem? Zákon nelze vykládat tak, aby jeho výkladem byla rušena ustanovení ústavy o svobodě pobytu, o nedotknutelnosti osoby a nedotknutelnosti obydlí. Důslednou aplikací zákonného ustanovení podle § 29 zákona o SNB⁸ by bylo možno, v duchu praxe před našimi dveřmi, vybudovat ghetta a koncentrační tábory. Mezi jejich zřízením a současnou praxí před naším bytem není kvalitativního rozdílu. Proto jsou veškerá omezení, jimž jsme s přáteli podrobováni, naprosto nezákonná, (protiústavní). Lidé, kteří „slouží“ v uniformách před naším bytem, nejsou veřejní činitelé. Nepovažujeme je za ně ani my, ani oni se za ně nepovažují, jsouce si vědomi svého nezákonného počínání. Také samotné kontrolování občanských průkazů, které by mohlo mít lepší oporu v zákoně, je opět napadnutelné jako nepřípustné vměšování do soukromí a jako zásah do ústavně zaručené nedotknutelnosti obydlí.

22. 5. 1978

Petr Uhl

Informace o Chartě 77, r. 1, 1978, č. 7, s. 8–13.

POZNÁMKY

- ¹ K případu Michala Kobala a Ivana Maňáska viz dále sdělení VONS č. 27, 33 a 127, dokumenty č. 27, 33 a 128.
- ² Kobal byl uveden mluvčími Charty 77 mezi jejími novými signatáři 21. 12. 1977, Maňásek již o půl roku dříve 13. 6. 1977. CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 88 a 51.
- ³ Dne 7. 2. 1978 bylo operativním pracovníkem Federálního ministerstva vnitra zahájeného trestní stíhání ve věci trestného činu pobuřování podle § 100, odst. 1, písm. a) tr. zák., neboť „zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že v přesně nezjištěné době letošního roku dosud nezjištěná osoba vyhotovila a rozšiřovala letáky, jejichž obsah je zaměřen proti společenskému a státnímu zřízení republiky a centrálním orgánům s cílem pobuřování [sic] osob a vyvolání

[sic] nepřátelských nálad“. Usnesením vyšetřovatele odboru vyšetřování StB Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje mjr. Mikuláše Tity z 9. 2. 1978 bylo zahájeno trestní stíhání Michala Kobala pro výše uvedený trestný čin za to, že měl od ledna 1978 do svého zadržení rozšiřovat v Praze a na jiných místech v republice „nepřátelské“ tiskoviny. Ze spáchání téhož trestného činu byl vyšetřovatelem mjr. Titou obviněn 24. 2. 1978 i Ivan Maňásek. Kobal byl 7. 2. 1978 zadržen, ale ještě téhož dne propuštěn a jeho trestní stíhání probíhalo na svobodě. O dva dny později 9. 2. 1978 byl Kobal zadržen znovu a 10. 2. 1978 ho městský prokurátor v Praze (v zastoupení Jannem Vyšínem) vzal do vazby počínaje dnem zadržení. Maňásek byl zadržen 24. 2. 1978 a 28. 2. 1978 ho městský prokurátor v Praze (v zastoupení Antonínem Kratochvílem) též vzal do vazby počínaje dnem zadržení. Dne 10. 2. 1978 byla u Kobala provedena domovní prohlídka. Všechny výše uvedené dokumenty viz in: ABS, vyšetřovací spis k případu Michala Kobala a Ivana Maňáska, sign. V 25951 MV.

⁴ Viz dopis mluvčích Charty 77 Ladislava Hejdánka, Marty Kubišové a Jaroslava Šabaty prezidentu republiky z 5. 4. 1978 napsaný před jeho státní návštěvou SRN, který upozorňoval na zahraniční zájem o dodržování lidských práv v souvislosti se silící perzekucí vůči nonkonformním československým občanům. CÍSAŘOVSKÁ – PREČAN (eds.): *CHARTA 77*, sv. 1, s. 127–128.

⁵ Vyšetřovatel Městské prokuratury pro území hl. m. Prahy, úseku vyšetřování II pro obvodní prokuratury pro Prahu 2, 3, 4, 9 a 10 Zdeněk Pavlovský trestní stíhání M. Kobala a V. Vránové zastavil svým usnesením z 9. 4. 1989. Usnesení je uloženo in: MS v Praze, soudní spis k případu Petra Uhla a spol. (spis. zn. 1 T 23/79) uloženy jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 419/90.

⁶ Správně okres Semily.

⁷ Otevřený dopis P. Uhla generálnímu prokurátorovi ČSSR Jánu Feješovi obsahující protest proti perzekuci jeho osoby a přátel z 28. 10. 1977, dodatek k tomuto dopisu o dalším vývoji ostrahy jeho bytu z 5. 11. 1978 a dopis Generální prokuratury ČSSR ze 16. 12. 1977 zamítající Uhlovo podání viz in: LP, Sb. VONS, inv. č. 289, sign. II/2, kart. 46. Dále viz mj. dopis Petra Uhla federálnímu ministru vnitra Jaromíru Obzinovi z 23. 9. 1978 obsahující stížnost na neustálé šikanování ze strany příslušníků SNB, která je uložena in: tamtéž.

⁸ V § 29 zákona o Sboru národní bezpečnosti č. 40/74 Sb. z 24. 4. 1974 týkající se zákazu vstupu na určená místa je uvedeno: „Jestliže to vyžaduje účinné zabezpečení veřejného pořádku nebo jiný zájem státu, jsou příslušníci Sboru národní bezpečnosti oprávněni přikázat každému, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na určená místa anebo se na nich nezdržoval.“ *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*, r. 1974, s. 109.